

Джерела та література

1. Леонт'єв О. К., Ричагов Г. І. Загальна геоморфологія. Київ: Вища освіта, 1991. 224 с.
2. Нагірний В. Історичний розвиток палеогеоморфології в Україні та її місце в системі наук про Землю. *Історія української географії і картографії*. 1995. С. 98–101.
3. Колтун О., Ковальчук І. Антропогенна геоморфологія: навч. посіб. Львів: Вид. центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2012. 193 с.

Мельничук М. А. – аспірантка II року навчання кафедри фізичної географії ВНУ імені Лесі Українки;

Мілінчук В. В. – студентка III курсу географічного факультету ВНУ імені Лесі Українки;

Павловська Т. С. – к. геогр. н., доцент кафедри фізичної географії ВНУ імені Лесі Українки

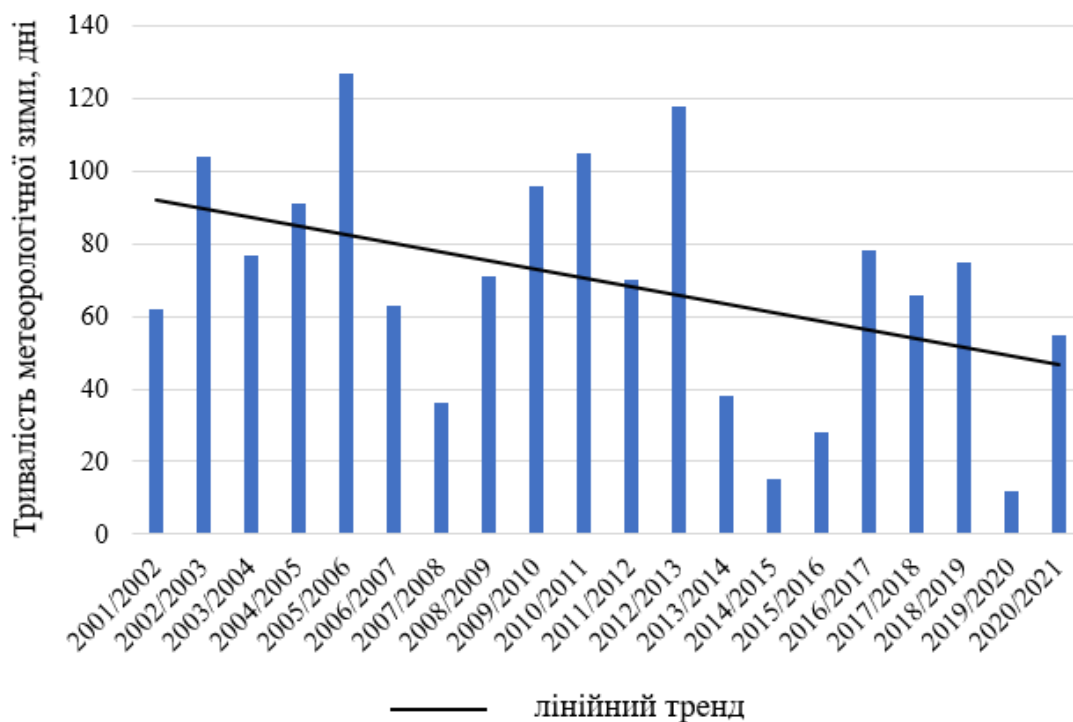
Тривалість й часові рамки метеорологічної зими на метеостанції Луцьк

Постановка проблеми. Погодно-кліматичні умови мають великий вплив на формування й розподіл рослинності, ґрунтів, водних і, певною мірою, мінеральних ресурсів, перебіг природних процесів та явищ, комфорт життєдіяльності та здоров'я людини, функціонування господарського комплексу регіону й країни, економіки світу в цілому. Саме тому дослідження кліматичних змін, які простежуються протягом кількох останніх десятиліть, є справді актуальною задачею науки й практики як глобального, так і регіонального рівнів [1–2; 4]. Сучасні кліматичні тенденції не обмежуються змінами температури повітря та режиму випадання опадів. І це зрозуміло – в природі все взаємопов'язано. У помірному кліматі мінливість основних кліматичних параметрів призводить до змін тривалості й хронологічних меж сезонів року, а це, своєю чергою, значною мірою впливає на ефективність організації опалювального й туристичного сезонів, безпеку пасажирських і вантажних перевезень, проведення сільськогос-

подарських, ремонтних, будівельних робіт тощо. Тому характеристика сучасної погодно-кліматичної обстановки вимагає визначення меж пір року, динаміки їхньої тривалості та кліматичних показників сезонів.

Мета дослідження – визначення мінливостей хронологічних меж та тривалості метеорологічних зим у Волинській області на метеостанції (далі – МС) Луцьк упродовж останніх 20 років (від початку зими 2001 р. до закінчення зими 2021 р.). Дослідження базувалося на фондових даних Волинського обласного центру з гідрометеорології (далі – ВОЦГМ) з використанням математико-статистичного, графічного та порівняльного методів.

Результати дослідження. Метеорологічною зимою вважають період року із середньодобовими температурами атмосферного повітря нижчими від 0 °С. Метеорологічна зима на МС Луцьк не співпадає із календарною й, зазвичай, триває менше. Середня тривалість метеорологічної зими упродовж 2001–2021 рр. становила 69 днів. Найкоротшою була зима 2019/2020 рр. (лише 12 днів), а найдовшими – зими 2005/2006 рр. (127 днів) і 2012/2013 рр. (118 днів). За увесь досліджуваний період простежується тенденція до зменшення тривалості зимового сезону (рис. 1).

Рис. 1. Багаторічна динаміка тривалості метеорологічної зими на МС Луцьк (побудовано за даними ВОЦГМ)

Зазвичай зима розпочинається в грудні. За досліджуваний проміжок часу на МС Луцьк найбільш рання дата переходу середньодобових температур повітря нижче 0 °С була зафіксована у 2018 р. (17 листопада). В останній декаді листопада зима розпочиналася в 2001, 2005, 2010 рр. Найпізніший початок зими датується 31 грудня (2011, 2013, 2017, 2020 рр.). В останній декаді грудня починалися зими в 2003, 2006, 2008, 2014, 2015, 2019 рр. Закінчення метеорологічної зими найчастіше відбувалося в березні. Найпізніший перехід середньодобової температури повітря через 0 °С вгору зафіксовано 30.03 у 2013 р. і 26.03 у 2006 р., а найбільш ранній – у 2015 р. (10.01) і 2020 р. (09.01).

Висновки. На МС Луцьк метеорологічна зима за тривалістю й хронологічними межами не співпадає із календарною. Частка зими в природному році найменша і становить лише 19 % (літо – 33 %, осінь – 25 %, весна – 23 %). Упродовж першого двадцятиріччя ХХІ ст. відмічається яскраво виражене зменшення тривалості зимового сезону, зумовлене, насамперед, більш раннім настанням весни; дати початку зими особливих змін не зазнали – найчастіше припадають на останню декаду грудня. Для ґрунтовнішого дослідження кліматичних змін регіону та МС Луцьк зокрема, вважаємо доцільним визначення основних кліматичних параметрів метеорологічних пір року, аналіз їх динаміки в часі та порівняння отриманих величин із відповідними показниками календарних сезонів. Саме ці завдання й складають перспективи наших подальших досліджень. Отримана інформація може бути корисною для вивчення комфортності погодних умов природних пір року, вивчення особливостей сезонного розвитку біоценозів волинського краю, прогнозування гідрологічного режиму річок досліджуваної території та розробки стратегії розвитку секторів економіки з урахуванням особливостей сучасних погодно-кліматичних умов [3].

Джерела та література

1. Зміна клімату в Україні та світі: причини, наслідки та рішення для протидії. URL: <https://ecoaction.org.ua/zmina-klimatu-ua-ta-svit.html>
2. Зміна клімату. Національний екологічний центр України. URL: <https://necu.org.ua/climate>
3. Павловська Т. С., Мельничук М. А., Ступницька М. М. Тривалість й часові рамки зимового сезону у Волинській області на початку ХХІ сторіччя. *Актуальні проблеми регіональних досліджень: матеріали V Міжнар. наук.-*

практ. інтернет-конф. (м. Луцьк, 11 груд. 2020 р.). Луцьк: Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2020. С. 30–32.

4. Кліматичні зміни та їх вплив на сфери економіки України: монографія/ С. М. Степаненко, А. М. Польовий, Н. С. Лобода та ін. Одеса: ТЕС, 2015. 520 с.

Мельнійчук М. М. – аспірант III курсу
географічного факультету
ВНУ імені Лесі Українки;
Уль А. В. – д. т. н., професор кафедри геодезії,
землевпорядкування і кадастру
ВНУ імені Лесі Українки

Передумови та сучасний стан адміністративно-територіальної організації Волинської області

Постановка проблеми. Розвиток суспільства в умовах науково-технічного прогресу постійно ставить перед наукою завдання, що сприяють розвитку народного господарства. В останні роки, коли в Україні пройшла адміністративна реформа на рівні областей, районів, міст, селищ та сіл, досить актуальним є дистанційний моніторинг адміністративно-територіальних об'єктів. Тому дослідження процесів адміністративно-територіальної організації України в цілому та Волинської області зокрема, має великий науковий інтерес та значне практичне значення.

Мета дослідження полягає у вивченні на основі літературних, фондових та статистичних матеріалів сучасного стану адміністративно-територіальної організації Волинської області для подальшої розробки методів та моделей дистанційного моніторингу територій об'єднаних територіальних громад.

Результати дослідження. Стаття 1 Закону «Про засади адміністративно-територіального устрою України» свідчить про те, що адміністративно-територіальний устрій України – це зумовлена географічними, історичними, економічними, соціальними, культурними та іншими чинниками внутрішня територіальна організація держави з розмежуванням її території на складові частини – адміністративно-територіальні одиниці з метою створення для всіх громадян України незалежно від місця їх проживання сприятливих умов для розвитку людського потенціалу, забезпечення необхідного рівня надання насе-